

Zakres	Cele w języku ucznia	Kryteria sukcesu
Ruchy Ziemi: Ziemia w Układzie Słonecznym; ruch obrotowy i obiegowy;	Znam następstwa ruchów Ziemi	- porównuję wyniki pomiaru wysokości Słońca w różnych porach dnia i roku; - demonstruję przy użyciu modeli (np. tellurium lub globusa) ruch obrotowy Ziemi, określam jego kierunek, czas trwania, miejsca wschodu i zachodu Słońca oraz południa słonecznego; - wyjaśniam związek między ruchem obrotowym a widomą wędrówką i górowaniem Słońca, istnieniem dnia i nocy, występowaniem stref czasowych; - demonstruję przy użyciu modeli (np. tellurium lub globusów) ruch obiegowy Ziemi; - porównuję oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku; - wykazuję związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na Ziemi.
Współrzędne geograficzne: szerokość i długość geograficzna; położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów; rozciągłość południkowa i równoleżnikowa	Posługuję się pojęciami szerokość i długość geograficzna i potrafię je określać	- odczytuję szerokość i długość geograficzną wybranych punktów na globusie i mapie; - na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wskazuję położenie punktów i obszarów na mapach w różnych skalach; - wyznaczam w terenie współrzędne geograficzne dowolnych punktów (za pomocą mapy lub GPS).
Geografia Europy: położenie i granice kontynentu; podział polityczny Europy; rola Unii Europejskiej; główne cechy środowiska przyrodniczego Europy; zjawiska występujące	- znam główne elementy środowiska przyrodniczego Europy - wymieniam i charakteryzuję główne aspekty społeczno-gospodarcze	-charakteryzuję położenie, przebieg granic oraz linii brzegowej Europy; -wymieniam nazwy większych mórz, zatok, cieśnin i wysp Europy i wskazuje je na mapie

na granicach płyt litosfery; rozmieszczenie i migracje ludności oraz starzenie się społeczeństw; wielkie europejskie metropolie; zróźnicowanie źródeł energii w krajach europejskich; przemysł i usługi w wybranych krajach europejskich; turystyka w Europie Południowej.		- wskazuję przebieg umownej granicy między Europą a Azją - wymieniam elementy krajobrazu Islandii na podstawie fotografii - wymieniam strefy klimatyczne w Europie na podstawie mapy klimatycznej -wskazuję na mapie obszary w Europie o cechach klimatu morskiego i kontynentalnego -podaję liczbę państw Europy - wskazuję na mapie politycznej największe i najmniejsze państwa Europy -wymieniam czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności Europy -wyjaśniam znaczenie terminu gęstość zaludnienia - wskazuję na mapie państwa Europy oraz przedstawiam rolę Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych kontynentu; - charakteryzuję ukształtowanie powierzchni Europy; - na przykładzie Islandii określam związek między położeniem na granicy płyt litosfery a występowaniem wulkanów i trzęsień ziemi; - przedstawiam zróźnicowanie klimatyczne Europy oraz czynniki, które o nim decydują; - wyjaśniam rozmieszczenie ludności oraz główne przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw w Europie; - przedstawiam społeczno-ekonomiczne i kulturowe konsekwencje migracji ludności na obszarze Europy; - określam podobieństwa i różnice między wielkimi miastami Europy: Londynem i Paryżem; - wykazuję związek między cechami środowiska przyrodniczego wybranych krajów Europy a
---	--	---

		wykorzystaniem różnych źródeł energii oraz wyszukuję i prezentuję informacje o skutkach ich wykorzystywania dla środowiska geograficznego; - przedstawiam znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług w gospodarce na przykładzie Francji; - wykazuję związki między rozwojem turystyki w Europie Południowej a warunkami przyrodniczymi oraz dziedzictwem kultury śródziemnomorskiej.
Sąsiedzi Polski: przemiany przemysłu w Niemczech; dziedzictwo kulturowe Litwy i Białorusi; środowisko przyrodnicze i atrakcje turystyczne Czech i Słowacji; problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy; zróżnicowanie przyrodnicze Rosji; relacje Polski z sąsiadami.		- charakteryzuję przemiany w strukturze przemysłu w Niemczech na przykładzie Nadrenii Północnej-Westfalii; - przedstawiam wybrane walory środowiska przyrodniczego i kulturowego Litwy i Białorusi; - przedstawiam przykłady atrakcji turystycznych Czech i Słowacji; - rozumiem problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy; - wykazuję zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Rosji; - charakteryzuję relacje Polski z krajami sąsiadującymi; - uzasadniam potrzebę kształtowania dobrych relacji Polski z jej sąsiadami.